

TURUN YLIOPISTO

Kliininen laitos, Lääketieteellinen tiedekunta

LIUHTO, NIILU: Diseases of renal function and bone metabolism following treatment for early-onset cancer: A registry-based study. (Sairastuvuus munuais- ja luustoaineenvaihdunnan sairauksiin lapsena tai nuorena aikuisena sairastetun syövän jälkeen)

Syventävien opintojen kirjallinen työ, 20 s.

Lastentautioppi

Helmikuu 2017

Lasten ja nuorten aikuisten syöprien hoitotulokset ovat parantuneet merkittävästi viimeisten vuosikymmenten aikana johtuen solunsalpaajien, tukihoitojen ja hoitokäytäntöjen kehityksestä. Parantuneet hoitotulokset ovat kasvattaneet pitkäaikaiselviytyjien lukumäärää. Näillä pitkäaikaiselviytyjillä on kohonnut riski sairastua moniin pitkäaikaisairauksiin sairastetun syövän ja sen hoitojen takia. Tämän tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää suomalaisten kansallisten rekisterien avulla lapsena tai nuorena aikuisena syövän sairastaneiden pitkäaikaiselviytyjien sairastuvuutta munuais- ja luustoaineenvaihdunnan sairauksiin.

Potilaskohortti muodostettiin Syöpärekisteristä tunnistetuista 13 860 syövästä selviytyneestä, joiden syöpä oli diagnosoitu ennen 35 vuoden ikää ja jotka olivat hengissä viisi vuotta syövän toteamisen jälkeen ja kaksi vuotta hoitojen päättymisestä. Kohortti jaettiin kahteen osaan, lapsiin (ikä syövän toteamishetkellä 0–19 vuotta) ja nuoriin aikuisiin (ikä syövän toteamishetkellä 20–34 vuotta). Näiden syöpää sairastamattomat sisarukset tunnistettiin Väestörekisterikeskuksen tiedoista ja tätä ryhmää käytettiin vertailukohorttina jotta vältettäisiin ympäristö- ja perinnöllisten tekijöiden vaikutus. Molempien kohorttien munuais- ja luustoaineenvaihduntaa koskevat sairastuvuustiedot kerättiin Terveystieteiden tutkimuskeskuksen rekisteristä ja näille laskettiin riskitehyyssuhteita.

Tilastollisesti merkitsevästi kohonneita riskitehyyssuhteita havaittiin skolioosissa, osteoporoosissa, osteonekroosissa, nefriitissä ja munuaisten vajaatoiminnassa. Kaikki nämä riskitehyyssuhteet olivat koholla myös erikseen molemmissa ikäryhmissä. Sädehoito kasvatti riskiä sairastua munuaisten vajaatoimintaan ja osteoporoosin verrattessa sädehoidon saaneita pitkäaikaiselviytyjiä niihin jotka eivät saaneet sädehoitoa. Niillä pitkäaikaiselviytyjillä, jotka olivat saaneet minkä tahansa tutkimusta munuaissairauksista, luustoaineenvaihdunnan sairauden riski oli kohonnut. Tämä kohonnut riski ei kuitenkaan merkitsevästi eronnut vertailukohortin vastaavasta kohonneesta riskistä.

Tämän rekisteritutkimuksen avulla saatiin uutta väestötason tietoa etenkin nuorten aikuisten pitkäaikaisairastuvuudesta, minkä lisäksi tutkimus osoittaa että lapsena ja nuorena aikuisena sairastetun syövän pitkäaikaiselviytyjien riski useisiin munuaisten toiminnan ja luustoaineenvaihdunnan pitkäaikaishaittoihin on koholla. Tulokset tulisi ottaa huomioon pitkäaikaiselviytyjien seurannassa, jotta syövän ja sen hoitojen vaikutukset munuaistoimintaan ja luustoaineenvaihduntaan voidaan havaita mahdollisimman varhain.

Asiasanat: syövän pitkäaikaiselviytyjät, pitkäaikaisvaikutukset, sairastuvuus